

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS EKSTREMALIŲ SITUACIJŲ KOMISIJOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2014-01-27 Nr. 73-1

Vilnius

Posėdis įvyko 2014 m. sausio 27 d. 11.00–12.30 val. posėdžių salėje Nr. 1, Vidaus reikalų ministerijoje, Šventaragio g. 2, Vilnius.

Posėdžio pirmininkas – Dailis Alfonsas Barakauskas, vidaus reikalų ministras, Lietuvos Respublikos Vyriausybės ekstremalių situacijų komisijos (toliau – VESK) pirmininkas.

Posėdžio sekretorius – Rimantas Žemaitis, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – PAGD) Civilinės saugos valdybos Ekstremalių situacijų planavimo skyriaus vyresnysis specialistas.

Posėdžio dalyviai:

VESK nariai:

Dailis Alfonsas Barakauskas – vidaus reikalų ministras (VESK pirmininkas), Žimantas Pacevičius – vidaus reikalų viceministras (VESK pirmininko pavaduotojas), Remigijus Baniulis – PAGD direktorius, Vainius Butinas – Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos vadovas, Dalius Labanauskas – Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Viešojo valdymo ir socialinės aplinkos departamento Nacionalinio saugumo ir krizių valdymo skyriaus vedėjas, Giedrius Rimša – Finansų ministerijos kancleris, Saulius Stripeika – teisingumo viceministras, Jūratė Raguckienė – Užsienio reikalų ministerijos kanclerė, Saulius Skvernelis – policijos generalinis komisaras, Romualdas Vaišnoras – Valstybės saugumo departamento direktoriaus pavaduotojas, Vilmantas Tamošaitis – Lietuvos kariuomenės Jungtinio štabo viršininkas, Dainius Numgaudis – Švietimo ir mokslo ministerijos kancleris, Almantas Petkus – aplinkos viceministras, Erikas Mačiūnas – sveikatos apsaugos viceministras, Valdas Lastauskas – Energetikos ministerijos kancleris, Tomas Karpavičius – Susisiekimo ministerijos kancleris, Gediminas Miškinis – Ūkio ministerijos kancleris.

Įgalioti asmenys:

Aistė Pikiotienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Bendrųjų reikalų departamento direktorė, Rimantas Krasuckis – Žemės ūkio ministerijos Žemės ūkio gamybos ir maisto pramonės departamento direktorius, Nerijus Baranauskas – Kultūros ministerijos Bendrųjų reikalų skyriaus vedėjas.

Kiti asmenys:

Jonas Milius - Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktorius, Vidmantas Paulauskas – Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus pavaduotojas, Marius Masiulis - Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Skubios veiklos skyriaus vedėjas, Marius Vitėnas – Susisiekimo ministerijos Vandens ir geležinkelių transporto politikos departamento Aplinkosaugos ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos skyriaus vyriausiasis specialistas, Artūras Račkauskas – PAGD direktoriaus pavaduotojas, Ernestas Trunovas – laikinai einantis PAGD Civilinės saugos valdybos viršininko pareigas, Algis Baravykas - Lietuvos kiaulių augintojų asociacijos direktorius, Eugenijus Tijušas – Lietuvos medžiotojų ir žvejų draugijos pirmininko pavaduotojas, Sigita Vasiliauskienė - Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Viešojo valdymo ir socialinės aplinkos departamento Nacionalinio saugumo ir krizių valdymo skyriaus patarėja.

DARBOTVARKĖ:

Aptarti situaciją dėl šalyje nustatyto Afrikinio kiaulių maro ir priimti atitinkamus sprendimus.

SVARSTYTA:

VESK pirmininkas pasveikino posėdžio dalyvius, supažindino su darbotvarke ir pristatė pranešėją Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau – VMVT) direktorių Joną Milių.

Pranešėjas Jonas Milius informavo, kad 2013 m. Nacionalinis maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institutas (vykdant intensyvią laukinės faunos stebėseną) ištyrė 10430 kraujo ir organų mėginių (2749 šernų ir 7681 kiaulių), tačiau AKM nenustatė. Tačiau 2014 m. sausio 24 d. ištyrus iš Šalčininkų rajono, Kalesninkų kaimo miško ir Varėnos rajono, medžiotojų būrelio „Varčia“ medžioklės ploto pristatytus šernų mėginius – rastas AKM. Dėl šio gamtinio įvykio reali grėsmė kilo ir gretimų savivaldybių Alytaus, Lazdijų, Trakų, Druskininkų fizinių ir juridinių asmenų turtui (gyvuliams).

Pranešėjas, siekdamas posėdžio dalyvius plačiau supažindinti su AKM, parodė Rusijos kompetentingų šaltinių sukurta filmą „Kiaulių maras Rusijoje“ taip pat informavo apie VMVT atliktas priemones: diagnozės patvirtinimui mėginiai išsiusti į Europos Sąjungos AKM referentinę laboratoriją Ispanijoje, apie nustatytą AKM informuota Europos Komisija, Pasaulio gyvūnų sveikatos organizacija, kaimyninių šalių ir Muitų Sąjungos veterinarijos tarnybos.

VMVT direktoriaus įsakymu nustatyta padidintos grėsmės zona į kurią įeina Alytaus, Lazdijų, Varėnos, Šalčininkų, Trakų rajonų savivaldybės ir Druskininkų savivaldybė. Iš nustatytos grėsmės zonos draudžiama išvežti gyvas kiaules (išskyrus jų išvežimą į Lietuvos skerdyklas). Draudžiama organizuoti šernų medžiokles su varovais ir naudoti sumedžiotus šernus maistui, iki nebus gauti neigiami AKM ir klasikinio kiaulių maro tyrimų rezultatai.

Iš minėtų vietovių draudžiama tiekti gyvas kiaules, kiaulieną ir jos produktus į Europos Sąjungą ir Muitų Sąjungą. Medžiotojams, kurių medžioklės plotai patenka į padidintos grėsmės zoną, nurodoma sumedžiotus šernus tvarkyti tik pirminio apdoravimo aikštelėse, o šalutinius gyvūnijos produktus palikti sandariose gyvūninių atliekų duobėse. Sumedžiotų šernų skerdenas laikyti izoliuotose patalpose (iki bus gauti neigiami AKM ir klasikinio kiaulių maro tyrimų rezultatai). Siekiant neišplatinti ligos, siūloma nekviesti į medžiokles svečių iš kitų vietovių.

Pranešėjas akcentavo ir svarbiausius tikslus, stabdant AKM plitimą – šernų medžioklės intensyvinimas, kiaulių ūkių aplink užkrėstas zonas stebėseną ir jų apsaugojimas nuo šios ligos patekimo, užkrėstų šernų naikinimas, ligos židinių lokalizavimas, epizootinės situacijos aiškinimas ir visuomenės informavimas, šernų migracijos iš Baltarusijos Respublikos problemos sprendimas.

J. Milius supažindino ir su svarbiausiais uždaviniais – aiškiai ir suprantamai informuoti visuomenę apie grėsmę, galimas pasekmes, kitų šalių patirtį, paaiškinti kaip teisingai elgtis šioje situacijoje. Nustatyti, kas ir kokiais metodais privalo naikinti šernus ligos židiniuose ir grėsmės

zonose, nustatyti, kaip išspręsti pakartotinio šernų patekimo iš Baltarusijos į Lietuvą problemą, sugriežtinti biologinės apsaugos priemonės kiaulių ūkiuose, išspręsti smulkių kiaulių ūkių, šalia ligos židinių, likvidavimo klausimą.

Pranešėjas pristatė VMVT parengtas priemones, kuriomis siekiama sustabdyti AKM. Posėdžio dalyviai diskusijoje pasiūlytas priemones aptarė ir patikslino.

NUTARTA:

1. Siūlyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei grėsmės zonoje esančiose Alytaus, Lazdijų, Varėnos, Šalčininkų, Trakų rajonų savivaldybėse ir Druskininkų savivaldybėje skelbti valstybės lygio ekstremaliąją situaciją.

2. Siūlyti Ministrui Pirmininkui valstybės ekstremaliosios situacijos operacijų vadovu skirti Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktorių Joną Milių.

3. Apie valstybės lygio ekstremaliosios situacijos paskelbimą informuoti Alytaus, Lazdijų, Varėnos, Šalčininkų, Trakų rajonų savivaldybes ir Druskininkų savivaldybę.

4. Įgyvendinti šias priemones:

4.1. Nuo 2014 m. sausio 29 d. aplinkos ministro įsakymu uždrausti įrengti laukinių gyvūnų masinimo (šėrimo, jaukinimo) vietas VMVT nustatytoje AKM buferinėje zonoje (apie 10 km nuo sienos su Baltarusijos Respublika).

4.2. Įpareigoti aplinkos ministrą iki 2014 m. sausio 30 d. patvirtinti tikslines medžiotojų grupes grėsmės zonoje pagal VMVT direktoriaus įsakymą.

4.3. Leisti tikslinėms medžiotojų grupėms naudoti papildomus įrankius ir priemones. Iki 2014 m. sausio 30 d. pavesti aplinkos ministrui priimti įsakymą dėl papildomų priemonių taikymo patvirtintoms tikslinėms medžiotojų grupėms.

4.4. Medžioklės plotų naudotojams grėsmės zonoje, nevykdantiems VMVT nurodymų mažinti šernų populiaciją, laikinai apriboti teisę į medžioklės plotų naudojimą, o juose leisti medžioti tik tikslinėms medžiotojų grupėms. Įpareigoti aplinkos ministrą priimti įsakymo pakeitimą dėl medžioklės plotų naudojimo ir nurodytų prievolių nevykdymo.

4.5. Pavesti aplinkos ministrui reglamentuoti galimybę tikslinėms medžiotojų grupėms medžioti nemedžiojamose vietovėse ekstremaliųjų situacijų atvejais.

4.6. Ekstremaliosios situacijos operacijų vadovui koordinuojant, užkrėstuose medžioklės plotų vienetuose įsigyti ir įrengti gaudykles šernams, o tikslinėms medžiotojų grupėms laikinai išnuomotį mobilius vagonėlius buitiniams poreikiams. Gaudykles prižiūrėti per žvėrių stebėjimo kameras (ar kitas video priemones). Įpareigoti Aplinkos, Ūkio ir Žemės ūkio ministerijas iki 2014 m. sausio 30 d., bendradarbiaujant su VMVT, pateikti sąmatas Finansų ministerijai:

a) gaudyklių įsigijimui ir įrengimui;

- b) pašarų įsigijimui šernų masinimui;
- c) įrangos įsigijimui užkrėstų šernų naikinimui (mobili deginimo įranga);
- d) kompensacijų (medžiotojų skatinimo) už sumedžiotus šernus.

4.7. Ekstremaliosios situacijos operacijų vadovui koordinuojant, sumedžiotų užkrėstų šernų surinkimui priskirti transportą, o deginimui nustatyti vietas, jas aptverti, užrakinti, pastatyti mobilią persirengimo – nusiprausimo patalpą darbuotojams, numatyti degių medžiagų saugojimą, padangų/medienos organizavimą. Transportas, transportavęs šernus į deginimo vietą, privalo būti dezinfekuojamas tam skirtoje vietoje (suderinti galimas dezinfekavimo vietas). Įpareigoti grėsmės zonose esančias rajonų savivaldybes ir Aplinkos ministeriją skubos tvarka suderinti ir patvirtinti galimas naikinimo (deginimo) ir transporto priemonių dezinfekavimo vietas, bendradarbiaujant su VMVT.

4.8. Šernų populiacijos mažinimas kitoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, nepatenkančioje į grėsmės zoną, nurodant medžioklės plotų naudotojams privalomą sumedžiotinų šernų skaičių. Aplinkos ministerijai, bendradarbiaujant su VMVT, iki 2014 m. sausio 31 d. parengti skubų šernų populiacijos mažinimo/reguliavimo planą skirtą sumažinti šernų populiaciją visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje iki 10 proc.

4.9. Pratęsti Valstybinę nuostolių kompensavimo programą, vykdytą 2013 m. buferinėje zonoje ir išmokėti kiaulių laikytojams kompensacijas už laikomų kiaulių likvidavimą (ankstyvą paskerdimą) grėsmės zonoje. Įpareigoti žemės ūkio ministrą parengti Nuostolių kompensavimo tvarką 2014 metams.

4.10. VMVT kreiptis pakartotinai į Europos Komisiją dėl fizinio barjero (žvėrių migracijai stabdyti) įrengimo finansavimo galimybes.

Vidaus reikalų ministras
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
ekstremalių situacijų komisijos pirmininkas

Dailis Alfonsas Barakauskas

Posėdžio sekretorius

Rimantas Žemaitis